

Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB

– granskning av verksamhetsåret 2020

2021-01-19

Januari 2021

Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB – granskning av verksamhetsåret 2020

Diarienummer: 0158/20

Lekmannarevisorer: Vivi-Ann Nilsson & Monika Bandi

Yrkesrevisor: Pär Lindén

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Granskning av verksamheten	5
2.1	Grundläggande granskning.....	5
2.1.1	lakttagelser.....	5
2.1.2	Bedömning	5
2.2	Verksamhetens förutsättningar	6
2.2.1	Utgångspunkter i granskningen	6
2.2.2	lakttagelser.....	6
2.2.3	Bedömning	7
2.3	Uppföljning av direktupphandling i GS Buss AB.....	7
2.3.1	lakttagelser.....	8
2.3.2	Bedömning	8
3	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	9
4	Språkbruk och revisionstermer	10

1 Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter samt bolagsordning.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- verksamhetens förutsättningar
- uppföljning av föregående års rekommendationer.

Lekmannarevisorerna bedömer att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

2 Granskning av verksamheten

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter samt bolagsordning.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll, samt uppföljning av tidigare års granskning.

2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande:

- följsamhet mot tillämpliga delar av aktiebolagslagen
- följsamhet mot tillämpliga delar av kommunallagen
- följsamhet mot bolagsordningen
- följsamhet mot kommunfullmäktiges ägardirektiv
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för ägarstyrning
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag
- hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

2.1.1 Iakttagelser

Den grundläggande granskningen visar inte på några väsentliga avvikelser.

2.1.2 Bedömning

Lekmannarevisorernas översiktliga bedömning är att bolaget har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

2.2 Verksamhetens förutsättningar

2.2.1 Utgångspunkter i granskningen

I granskningsredogörelsen för år 2019 konstaterade lekmannarevisorerna att Göteborgs stads kollektivtrafik AB enligt bolagsordningen ska ”bedriva och utveckla lokal och regional kollektivtrafik inom kommunens område tillika Västra Götalandsregionens”. Lekmannarevisorerna menade att det är oklart vad detta innebär mer konkret i relation till stadens spårvagnstrafik då bolaget inte har något väsentligt operativt inflytande över Göteborgs Spårvägar AB. Lekmannarevisorerna kunde för år 2019 konstatera att de oklara förutsättningarna präglade styrelsearbetet. I granskningen år 2020 har lekmannarevisorerna följt frågan som en aspekt av verksamhetens förutsättningar.

En särskild fråga som uppmärksammats under året som lekmannarevisorerna har följt gäller bolagets agerande med anledning av Corona-pandemin.

Under 2020 har lekmannarevisorerna granskat de uppdrag Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB fått från kommunfullmäktige 2020-03-19 och 2020-04-16 att avyttra GS Buss AB respektive GS Trafikantservice AB.

Granskningen baserar sig på intervjuer och styrelsedokument som underställts styrelsen i bolaget. Syftet har varit att bedöma om bolaget har en tillfredsställande styrning och intern kontroll över försäljningsprocessen.

2.2.2 Iakttagelser

2.2.2.1 Bolagets framtida uppdrag och ägardialogen

Under 2020 har bolaget flyttat in i nya lokaler och anställt personal. Därmed har den separering mellan Göteborgs Spårvägar AB och Göteborgs Kollektivtrafik AB, inklusive dess dotterbolag, fullföljts så som avtalet mellan de båda delägarna Västra Götalandsregionen och Göteborgs stad stipulerar.

I ägardialogen mellan Göteborgs Stadshus AB och Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB har under 2020 dialogområden fastställts rörande ägardirektiv, principiella frågeställningar eller områden, det pågående uppdraget att avyttra GS Buss AB och GS Trafikantservice AB samt genomförande av avtal med Västra Götalandsregionen om ny organisering av spårvägstrafiken. Dessutom har Corona-pandemin behandlats.

I ägardialogen har frågeställningar diskuterats som rör organisering av kollektivtrafiken i ett scenario där endast Göteborgs Spårvägar AB finns kvar som bolag under Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB. Innan avyttringen av GS Buss AB och GS Trafikantservice AB slutförts avvaktar bolaget tillsvidare i frågan om nya ägardirektiv.

När det gäller Corona-pandemin kan lekmannarevisorerna konstatera att bolagets styrelse erhållit extra uppföljningar och att särskilda åtgärder genomförts. Därtill har en särskild riskanalys genomförts. Genomförda antikropstester bland bussförarna inom GS Buss AB visade att en relativt hög andel bussförare utvecklat antikroppar.

2.2.2.2 Processen att avyttra GS Buss AB och GS Trafikantservice AB

Under året har Göteborgs Kollektivtrafik AB inlett processen att sälja de två dotterbolagen. Bolaget har genomfört en utredning i syfte att fastställa dotterbolagens värde och i syfte att analysera om det finns eventuella köpare. Utredningen har genomförts av extern expertis. Denna del har utgjort den första fasen av försäljningsprocessen. Resultatet presenterades för styrelsen i augusti respektive i september. Ett prospekt om 30 till 50 sidor som beskriver bolagen för intressenter har tagits fram.

Fas två inleddes i november och omfattar den konkreta försäljningsprocessen. Externa konsulter har anlåtats i form av en finansiell respektive en juridisk expert. Den förra sköter försäljningsprocessen, den senare avtalsdelen. Försäljningsprocessen var vid tillfället för granskningen försenad cirka tre veckor jämfört med ursprungsplanen.

Lekmannarevisorerna konstaterar att bolaget har anlitat ett externt konsultbolag som har genomfört en övergripande riskanalys av försäljningen av de båda dotterbolagen. Under analysen har potentiella interna och externa risker identifierats och analyserats för att generera en övergripande bild av de risker moderbolaget Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB bör ta i beaktande vid avyttringen.

2.2.3 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att bolaget har gjort sitt ägarbolag Göteborgs Stadshus AB uppmärksam på centrala frågor som berör de framtida förutsättningarna för Göteborgs Kollektivtrafik AB.

Lekmannarevisorerna bedömer att bolaget har en tillfredsställande styrning och intern kontroll över de frågor som berör försäljningen av dotterbolagen GS Buss AB och GS Trafikantservice AB.

2.3 Uppföljning av direktupphandling i GS Buss AB

Stadsrevisionen genomförde 2019 en granskning av inköp och upphandling inom dotterbolaget GS Buss AB. Granskningen omfattade även en bedömning av risken för avvikelser avseende direktupphandlingar och följsamhet mot ramavtal. Lekmannarevisorerna konstaterade att det fanns brister i bolagets

inköp och upphandling. Granskningen 2019 resulterade i att vi riktade följande rekommendationer till styrelsen och vd:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att direktupphandlingar hanteras enligt lagstiftning samt enligt stadens riktlinjer,

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att den interna kontrollen av direktupphandlingar stärks.

Vi har följt upp föregående års rekommendationer i årets granskning genom att kartlägga vilka kontroller och andra åtgärder av organisatorisk karaktär som vidtagits för att stärka den interna styrningen och kontrollen av inköp och upphandling. Årets granskning baserar sig på dokumentstudier och i viss mån på intervjuer. Vi har däremot inte på motsvarande sätt som 2019 genomfört registeranalys och analys av befintliga inköp och upphandlingar.

2.3.1 lakttagelser

Göteborgs Kollektivtrafik AB har genomgått en större organisationsförändring i och med att bolaget under året flyttat till nya lokaler i Aröds industriområde på Hisingen. I samband med detta har ny personal rekryterats och en nyorganisering av verksamheten genomförts. Sammanlagt har bolaget cirka 11 anställda. Bland annat har en controller rekryterats, och tre personer jobbar med ekonomi, en med lön, en med HR-frågor, och en person är sekreterare. IT och lön bedömdes som de mest sårbara områdena i samband med flytten, men enligt uppgift har bolaget lyckats täcka behoven på ett bra sätt. Bolaget fick enligt uppgift direktiv om minimalistisk drift och att det därför skulle bygga upp en så minimal organisation som möjligt.

Det är mot bakgrund av ovanstående sammanhang som bolagets plan för intern kontroll utarbetats, det vill säga den har fått sin utformning inom ramen för en ny minimalistisk organisation. Planen för intern kontroll innefattar åtgärder för att omhänderta föregående års rekommendationer. Den plan för intern kontroll som tagits fram för dotterbolaget GS Buss AB har på samma sätt inkluderat åtgärder i syfte att omhänderta rekommendationerna. En ny instruktion för direktupphandling har tagits fram. Kontrollen utövas genom förstärkta rutiner, instruktioner och checklistor relaterade till aktuell process i verksamhetsledningssystemet GSK One samt genom stickprov.

2.3.2 Bedömning

Lekmannarevisorerna bedömer att föregående års rekommendationer är omhändertagna.

3 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer i kommunen. Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses i regel två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

4 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolaget har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen